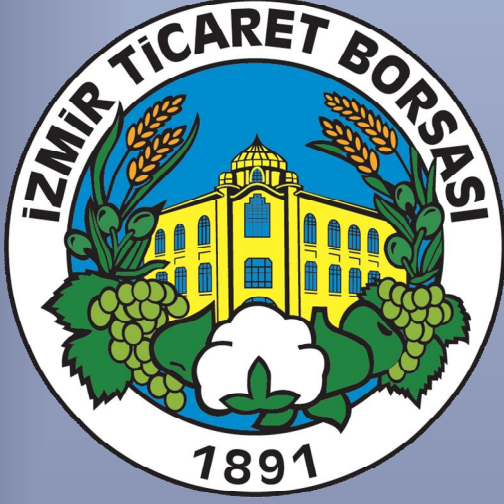

KÜRESEL ÇELİŞKİ VE UZAK ÜLKELER

Ezgi ULUSOY YILMAZ

İzmir Ticaret Borsası Ar-Ge Müdürlüğü

Mart 2014

Giriş

Bu topraklarda doğan, doğuştan şanslı bizler; daha ilkokuldayken duymaya başladığımız “kendi kendine yeten tarım ülkesi Türkiye”, “her türlü tarımsal ürünün yetişebildiği ülkemiz” gibi tanımlamaları duyarak ve genellikle de bu özelliklerin herkese nasip olmayan bir zenginlik değil de, normal bir durum olduğunu düşünerek büyüdük.

Oysa dünya böyle değil. İklim ve doğa şartları, politik koşullar, çatışma ortamları, insanların hayatta kalma mücadelelerinin şartlarını da belirlemektedir. Bu şartlar, bazı toplumlara yaşamak için elverişli bir ortam sunsa da, bazı toplumlar hayatta kalabilmek için herkesten daha fazla mücadele etmek zorundadır. İnsanın temel gereksinimi olan gıda ve suya erişim düzeyi ise bu mücadelenin şiddetinin de temel belirleyicisidir. Bununla ilgili zihnimizde ilk canlanan imge büyük ihtimalle, kara kıtadaki, açlık ile hastalıktan karınları şişmiş, bir deri bir kemik kalmış çocuklar olacaktır.

Besleyici ve yeterli miktardaki gıdaya sürekli erişim, gıda güvenliğinin küresel tanımı olarak kabul görmektedir. Gıda güvenliği, gıdanın küresel paylaşımı ve arzındaki dengenin sağlanmasını ve gıda israfının en aza indirgenmesini gerektirmektedir. İklim değişiklikleri, tarım alanlarının azlığı ve diğer nedenler ile tarımsal üretimin olmayışı ve gıdada dışa bağımlılık, yalnızca açlık ile sonuçlanmamaktadır. Yanlış beslenme ve temel besin maddelerinden mahrumiyet, obeziteye de yol açmaktadır. Bu gerçeğin bir göstergesi olarak, dünyada obezite oranının en yüksek olduğu ve bu rahatsızlığın ciddi hayati risk ile önemli bir ekonomik yük oluşturduğu coğrafya, ülkemizden oldukça uzakta bulunan ve yukarıda anılan olumsuz özelliklere sahip olan Pasifik ada ülkeleridir.

Dünyanın Öteki Ucundaki Ülkeler

Pasifik ada ülkeleri, dünyanın en büyük okyanusu üzerinde dağınık bir şekilde bulunan, toplam yüzölçümleri 553.959 km² olan (Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinin toplam yüzölçümlerinden biraz fazla) çok sayıda irili ufaklı kara parçasından oluşmaktadır. En büyük ada ülke olan Papua Yeni Gine, bu alanın %83'üne sahiptir.

Pasifik Ada ülkelerinde yaşayan insanların kökeni ile ilgili birçok araştırma yapılmış, bu toplulukların, Güney Asya'da Endonezya ve Malezya arasında bulunan Polinezya ve Melanzeya'dan göç ettiği ancak köle ticareti sırasında büyük ülkelerce buraya getirilen Afrikalılar ile karışarak melez bir ırk oluşturdukları sonucuna varılmıştır.

Okyanusun ortasında bulunan, tropikal bitki örtüsü ile kaplı bu ülkeler, kartpostal resimleri gibi muntazam ve etkileyici görüntüler oluşturmaktadır. Genellikle büyük ülkeler tarafından yaptırılmış yarı beton, yarı deniz kumu yollarının kenarlarında palmiye ve hindistan cevizi ağaçları ile tek katlı evler bulunmaktadır. Evler, genellikle camsız ve hatta bazı bölgelerde duvarsız yalnızca çatıdan ibarettir. Dinin günlük hayatta önemli bir yer tuttuğu ülkelerde, özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) kökenli Hristiyan misyonerlik faaliyetleri oldukça yoğundur ve

çok sayıda farklı tarikat, kendi topluluklarını oluşturmuştur. Yine de küçük Müslüman ve hatta Budist topluluklara rastlamak mümkündür.

Bu ülkelerde nüfusun büyük kısmı kırsal bölgelerde yaşasa da, şehirleşme oranı da hızla artmaktadır. Tropik siklonlar, seller ve kuraklık gibi iklimle bağlantılı felaketler, ada ülkeleri için büyük tehdit oluşturmaktadır. Gıda yetersizliği ve insanların gıdaya erişiminin zorlaşması, bu felaketlerin birincil sonucu olarak belirmektedir. Küresel sıcaklığın artması, deniz seviyesinin yükselmesi ve iklim şartlarında meydana gelen ani değişimlerin sıklığının artması, bu ülkelerde yaşayan insanları iklim değişikliklerinden en olumsuz etkilenen insan topluluğu haline getirmiştir.

Uzun yıllar Fransa ve İngiltere'nin sömürgesi olan ve bağımsızlıklarını diğer sömürgelere göre çok sonra, 1970'li yıllarda elde eden bu ülkeler, bağımsız ve istikrarlı ekonomileri tam anlamıyla tesis edememiştir ve birçoğu, hala dış yardımlar ile ülke dışında yaşayan vatandaşlarının ana karaya gönderdiği yardımlara bağımlı olarak yaşamaktadır. Avustralya ve Yeni Zelanda, Tayvan ve Japonya ile ABD, başlıca bağışçı ülkeler olurken, Canberra ve Wellington

Büyükelçilerimizin girişimleriyle, ülkemiz de kanalizasyon sisteminin kurulması (Marşal Adaları), tarımsal araştırmalara destek (ekmek ağacı, Samoa) gibi projelere hibe sağlamıştır. Ada ülkelerinden 5'i, Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler listesinde bulunmaktadır (Tuvalu, Kiribati, Vanuatu, Samoa ve Solomon Adaları) bu statü de ülkelerin uluslararası kaynaklardan daha çok yararlanmasına imkân tanımaktadır.

Günlük hayatta büyük öneme sahip gıda maddesi, adalar arası ticarete de başlıca ürünlerden biri olan "kava"dır. Buraya özgü bir bitkinin köklerinden yapılan kava içkisi alkol içermemekle birlikte yatıştırıcı etkiye sahiptir. Kava, bir ritüel havasında, Hindistan cevizi kabuklarıyla sunulmaktadır.

Bağımsızlıklarının ilk yıllarından itibaren, bölgedeki birçok hükümet ihracat yapıp, döviz girdisi sağlayabilmek için tarım ürünü ve canlı hayvan yetiştiriciliğini teşvik etse de ve ormanlık alanların bir kısmının tarıma açılmasıyla yetiştirilen tarım ürünlerinde artış sağlansa da, ürünlerin ihraç edilmesi hedeflendiği için pirinç ve un başta olmak üzere, yerli ürünlerin çoğunun fiyatları ithal ürünlerden daha yüksek olmuştur. Bu nedenle, ucuz ithal ürüne bağımlılık, nüfus ile birlikte her geçen yıl artmıştır.

Bölgede, tarım alanlarının yüzde 70'inde sulama sistemi olmadığı için, su ihtiyacı yağışlar ile giderilmektedir. İklim değişikliklerinin tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinden biri de budur. Bu nedenle, bir yıl boyunca tarımsal üretim anlamında net ihracatçı olan bir ülke, sonraki yıl hava koşulları nedeniyle gıda ihtiyacının karşılanması için tamamen dışa bağımlı bir ülke haline gelebilmektedir. Öte yandan, okyanusun sıcaklığı ile nem oranındaki değişimler ve siklonlar, hem tarım, hem de adalar için hayati önem taşıyan balıkçılık üzerinde yıkıcı etki oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler Dünya Tarım ve Gıda Örgütü (FAO), Pasifik Bölgesel Çevre Programı ve Güney Pasifik Üniversitesi'nin 2008 yılında yürüttüğü çalışmaya göre, iklim değişikliklerinin bu etkilerini kontrol altına alacak önlemler veya

gerekli adaptasyonlar hayata geçirilemezse, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerindeki ekonomik kayıpların, 2050 yılında sırasıyla Fiji ve Kiribati'nin 2002 yılındaki milli gelirlerinin %2-3'ü ile %17-18'ine yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

1990'lı yıllarda, balık ve deniz ürünleri tüketiminin küresel ortalamanın bir hayli üstünde olduğu bölgede, deniz ürünlerinin %70'ten fazlasının ihraç edilmesi ve balıkçılık sektörünün Avustralya ve Yeni Zelandalı firmaların himayesinde olması nedenleriyle, son yıllarda fiyatlar yükselmiş ve yerel tüketim düşmüştür.

Tüm bu ekonomik, üretim ve iklimsel sorunlar, küreselleşmenin sonuçlarından olan beslenme tarzlarındaki değişiklikler ile birleşince, obezite ve obezitenin doğurduğu bulaşıcı olmayan hastalıklar, iklim değişiklikleri ile birlikte bölgedeki insanlar ve hükümetler için en büyük tehdit olarak öne çıkmaktadır. Gıda tüketiminde dışa bağımlılık, ucuz ithal ürüne yönelmeyi elzem kılarken, bu ürünlerin büyük kısmı da sağlıksız gıda olmaktadır. Geleneksel olarak deniz ürünleri ve doğal meyveler ile beslenen bu toplumların beslenme alışkanlıkları değişmekte, pirinç ve un en çok talep edilen besin maddeleri haline gelmektedir. Bu bölge, bazı çevrelerce bu durumu anlatmak için ortaya atılan "Beslenme sömürgeciliği", "coca cola kolonyalizmi" gibi kavramlara tam anlamıyla örnek teşkil etmektedir.

Kötü beslenme sebebiyle, bölgede 25 – 64 yaş arası nüfusun %40'ı şeker hastasıdır ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından bu oranın, 2025 yılında iki katına çıkması beklenmektedir. Kalp hastalıkları ve diğer sağlık sorunlarının, zaten istikrarsız olan ekonomilere getireceği yük ise bu ülkelerin başa çıkamayacağı boyutlara ulaşacaktır.

Pasifik Ada Ülkelerine Bakış

ABD'nin deniz aşırı uzantısı sayılabilecek Marşal Adaları'nda diğer Pasifik ada ülkelerinin aksine büyük marketler bulunmakta ve bu marketlerde sadece ABD ürünü satılmaktadır. Markette satılan ve büyük kısmı hazır gıda olan ürünler, uzun aralıklar ile ülkeye gelen gemiler tarafından taşındığı için, çoğunun tüketim tarihi ya geçmiş, ya da geçmek üzeredir. Taze meyve ve sebze bulmak ise oldukça zordur. Dünyanın en büyük köpekbalığı koruma alanı burada yer almaktadır. Buraya ait Bikini adası ABD'nin nükleer denemelerini yaptığı adadır. Buna karşılık, ABD'nin adaya yaptığı yardımlar, ülkenin ana gelir kaynaklarından

olurken bu yardım 1986 – 2001 yılları arasında 1 milyar doları bulmuştur. Ada, 2004 – 2024 yılları arasında da 1,5 milyar dolar yardım alacaktır.

Adada, ABD modeli bir modernliğin izleri görülse de, geleneksel yaşayış da hala sürmektedir. Örneğin, alıştığımız tabakların yanı sıra muz yaprağından örülen doğal tabaklar da günlük hayatta kullanılabilir. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) tarafından nesli tükenmekte olan türler listesinde yer alan deniz kaplumbağası, burada çok rastlanan, sıklıkla avlanan ve özel günlerde sofralardan eksik olmayan bir yiyecektir.

Marşal Adalarında geleneksel el işlerini gösteren bir kadın

Marşal Adaları'nın Türkiye'nin Fahri konsolosu ve buranın en varlıklı işadamı Ramsey Reimers, hükümetin de desteğiyle adalara özgü ürünlerin markalaşması için çalışmakta ve yine burada yetişen, hastalıkların tedavisinde ve diş beyazlatmada sıklıkla kullanılan pandenus bitkisinden meyve suyu elde ederek, şişeleme ve bu ürünün ihracatının yapılması için çalışmaktadır. Ancak, ülkede gıda mühendisi bulmak çok zor olduğu için, ürün geliştirme konusunda sıkıntı yaşanmaktadır. Şu an üretimi yapılan pandenus suyunun, çok güçlü bir tada sahip ve içimi zor bir içecek olması nedeniyle dış pazarlarda talep bulması imkânsız görünmektedir.

Pandenus ağacı ve bitkisi

Bölgenin en gelişmiş ülkelerinden birisi olan Fiji, gür ormanlara, mineral kaynaklara ve oldukça zengin deniz ürünlerine sahiptir. Turizm, şeker ihracatı ve yurtdışında çalışan Fijililerin ülkeye gönderdikleri gelirleri, ülkenin temel döviz girdileridir. Ülkenin başlıca tarım ürünleri, şeker kamışı, hindistan cevizi, manyok, pirinç, tatlı patates, muz olurken, küçük ve büyükbaş hayvancılık ile balıkçılık da önemli sektörlerdir.

Ülke, yüksek obezite oranı nedeniyle dünyada 12'inci sırada yer almaktadır. Kötü beslenmenin yol açtığı diyabet ve kalp – damar hastalıklarına yakalanma yaşı ise her sene düşmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün Fiji raporunda ülkede hızla artan bulaşıcı olmayan hastalıklar oranının nedeni, ithal ucuz ancak besin değeri az gıda olarak gösterilmektedir.

Bölgedeki tek üniversite olan Güney Pasifik Üniversitesi'nin merkezi de burada bulunmaktadır. Başkenti Suva, en gelişmiş şehri ise Nadi'dir. Nadi'de turizm oldukça gelişmiştir. Burası, Avustralyalı ve Yeni Zelandalı turistler için önemli bir tatil destinasyonudur. Pasifik adalarının genel antropolojik özelliklerinin yanı sıra, ülkenin nüfusu 1800'lü yıllarda İngilizler tarafından madenlerde çalışmaları için buraya getirilen Hintliler ile karışmışlardır. Nüfusun üçte biri, Hint kökenlidir.

2006 yılında ülkede gerçekleşen darbe nedeniyle, Avrupa Birliği ülkeye yaptığı tüm yardımları durdurmuş ve ülkenin İngiltere'nin himayesindeki Milletler Topluluğu (Commonwealth of Nation States) üyeliği askıya alınmıştır.

Dünyanın en küçük ülkelerinden biri olan Tuvalu'nun yüzölçümü 26 km² (Buca'dan daha küçük), nüfusu 10.698'dir. Ülke, 8 etolden oluşmaktadır ve bu adalar bir dikdörtgen gibi konuşlanmış ve aralarında lagün oluşturmuştur.

Tuvalu'nun en büyük adası ve başkenti olan Funafuti'nin yukarıdan görünümü. Açık renk, ince uzun çizgi, uçak pistidir.

Tek otele sahip ülkede restoran bulunmamakta ve tek tük bakkal dükkânına rastlanmaktadır. Ülkedeki insanların en büyük eğlencesi ise haftada iki kez gelen uçağı karşılamak ve uçağın olmadığı günlerde ise adanın neredeyse tamamına yayılan uçak pistinde yürüyüş yapmaktır. Ülke, dış yardımlar ile ayakta durmaktadır. Devlet binaları ve diğer altyapı

yatırımları, Avustralya, Yeni Zelanda, Tayvan ve Japonya ile bir miktar da Rusya'nın yardımları ile yapılmıştır. Ada çevresinde ve lagünde balıkçılık, ABD'li ve Yeni Zelandalı firmalar tarafından yapıldığı için, ada halkının balık tüketimi son yıllarda oldukça düşmüş ve özellikle Yeni Zelanda'dan ithal edilen dondurulmuş veya işlenmiş et, tavuk, sosis gıdalar, en çok tüketilen gıdalar

haline gelmiştir. Tuvalu'nun diğer bir döviz kaynağı da "tv" uzantılı internet sitelerinin kullanım izninden kazandığı gelirdir.

Adada küçük bir arazide tarım yapan ve her Cuma sabahı ürünlerini satışa çıkarıp, aynı zamanda Ada halkına tarım yapmayı öğreten küçük bir Tayvan nüfusu bulunmaktadır. Ayrıca, 7 Budist ve kökenleri Pakistan olan ve kendileri tarafından inşa edilen küçük caminin yanına yerleşmiş 2 Müslüman aile de yaşamaktadır. Ülkede, 1 okul ve 1 hastane bulunduğu için eğitim ve sağlık hizmetleri oldukça kısıtlıdır. Obezite oranı çok yüksek, yaşam süresi diğer ülkelere göre oldukça düşüktür. Ölümünün %67'sine kötü beslenme kaynaklı bulaşıcı olmayan hastalıklar neden olmaktadır.

Yakın zamanda, T.C. vatandaşlarına vize uygulamasının kalkmasıyla gündeme gelen Vanuatu ise, tarımsal üretim konusunda bölgenin şanslı ülkelerindendir. Tarımsal üretim ve hayvancılık, kimyasal kullanılmadan, organik yöntemler ile yapılmaktadır. Özellikle sığır eti üretim tesisleri, Fransızlar ve Japonlar tarafından

işletilmekte ve ihracatın büyük kısmı da bu ülkelere yapılmaktadır. Et ve diğer tarım ürünlerinin ihracatından oldukça yüksek gelir elde edildiği için bu ürünler

Baskent Tarawa'da bir ilkokul

iç pazarda yüksek fiyatlar ile satılmakta, bu nedenle de yerli halkın kolayca erişemediği ürünler olmaktadır. Yine de elverişli iklim koşulları ve arazi yapısı, ada halkının kendi kendisine yetecek kadar ürün yetiştirmesine olanak sağlamakta, bu avantaj da adada obezite oranının biraz daha düşük olmasına katkıda bulunmaktadır.

Vanuatu, Türkiye Fahri Konsolosu Prof. Dr. Mehmet Atar'ın da katkılarıyla Türkiye ile ilişkileri hızla gelişen Pasifik Ada Ülkelerinin başında gelmektedir.

Bununla birlikte, Vanuatu ve Fiji ile kültürel ve sosyal diyalogun başlatılması konusunda, 2013 yılında bir adım atılmış ve bu ülkelerden çocuk grupları, İzmir’de düzenlenen 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali’ne davet edilmiştir. Çocuklar, ülkelerinin ismini daha önce hiç duymamış akranları ile buluşmuş ve onların aileleri ile birlikte 10 gün geçirerek, geleneksel danslarını ve kültürlerini Türk halkıyla tanıştırmıştır.

Bölgenin ve hatta dünyanın en düşük gelirli ülkelerinden biri olan Kiribati (okunuşu Kiribas), bir tarafı lagün ve diğer tarafı okyanus olan, betonlaşmanın yok denecek kadar az olduğu ve insana kumsala kurulmuş hissi veren bir ülkedir. Yüzölçümünün büyük kısmı okyanus olan ülke, birbirinden uzak, çok sayıda adadan oluşmaktadır. Başkent Tarawa, ikinci dünya savaşında Japonya ve ABD’nin karşılaştığı ve savaşın en kanlı mücadelelerinden birinin gerçekleştiği yerdir. Bu nedenle, adanın belirli yerlerinde, hala savaştan kalma sığınaklar ve toplar bulunmaktadır. Hükümet binasına giden tek yolun bir kısmı asfaltlanmıştır, diğer yerler ise ince bir kumla kaplı olduğundan şehrin üstünde

Köy evleri

toz bulutu hâkimdir. Başkent biraz dışındaki köylerde, insanlar elektriksiz, çalılardan yapılmış çatılar altında, duvarları olmayan evlerde yaşamaktadırlar. Geleneksel yemek pişirme yöntemlerinin hala kullanıldığı ve oldukça düşük gelir seviyesi nedeniyle insanların marketlerden hazır gıda alamadığı bu köylerde, sadece balık, diğer deniz

ürünleri, hindistan cevizi ve pirinç temel besin maddeleri olmaktadır. Methodistler, Mormonlar ve Seven Day Adventist başta olmak üzere çeşitli tarikatlar kendi cemaatlerini oluşturmuş ve her biri kiliselerinin çevresine yerleşmiştir. Dini inanışlar, özellikle çok katı ahlaki kuralları olan Mormon toplulukları başta olmak üzere, ada halkının giyim kuşamından, kadınların sosyal hayattaki statüsüne kadar günlük yaşamı düzenleyen başlıca faktör olmaktadır. Evlerin arasında, sık sık yer alan büyük toplanma alanlarının çatıları, onları Tanrı’ya olan saygılarını göstermeye zorlamak amacıyla eğilmeleri için alçak

yapılmıştır. Her akşam, bu yapılar içerisinde mensup oldukları tarikatın rahipleri vaazlar vermektedir.

Pandenus bitkisi burada da yetişmektedir. Köklerini de ilaç olarak kullanan adalılar, bebekler yeni doğduklarında köklerini ezip elde ettikleri sıvıyı bebeklere içirmektedirler. Hastanede eczane olmasına rağmen, kimse ilaçlara güvenmemekte ve geleneksel yöntemler ve oraya has bitkiler ile kendileri ilaç yapmaktadır.

Kamu sektörü, istihdamın neredeyse tek kaynağıdır ve bakanlar ve kamu sektörü çalışanları, toplantıda bulundukları süre karşılığında ücret aldıkları için uzun süren toplantılara burada çok rastlanmaktadır. Kamu temsilcilerinden sivil insana, en büyük dertleri küresel ısınmadır. Normalde yağışlı ve kuru olmak üzere iki mevsim yaşarlarken, şimdi ne zaman yağmur yapacağını kestiremedikleri için zaten kısıtlı olan tarım ve balıkçılık sektöründen verim alamamaktadırlar. Medcezir nedeniyle su çekilme ve yükselme olaylarının yanı sıra beklenmeyen yağmurların yol açtığı seller ve fırtına, ülke için büyük tehdit oluşturmaktadır. İklim değişiklikleri ile mücadelede küresel bir önlem olarak sunulan karbon ticaretinin ise çözüm olmadığı düşünülmekte, büyük ülkelerin cezaları ödeyerek yine de sera gazı salınımlarını düşürmek için çaba sarf etmeyeceği savunulmaktadır. Neticede, ticaretin sürmesi için düşük sera gazı salınımı yapan ülkelerin yanı sıra yüksek salınım gerçekleştiren ülkelere de ihtiyaç duyulacaktır.

Nauru, Pasifik Okyanusu'nun ortasında, 21 km sahil şeridine sahip, küçük bir ada ülkesidir. Pasifik adaları arasında seferleri olan ve burada en çok tercih edilen havayolu şirketi Our Airlines, Nauru hükümetine aittir. 10 yıl öncesine kadar çok büyük fosfat rezervlerine sahipken oldukça zengin olan ülke, rezervler tükendiği için oldukça çaresiz kalmıştır. Şimdi toprağın daha derinine inerek, oradan fosfat çıkarma çalışmalarına başlanacaktır. Ancak, hükümet gelire ihtiyaç duyduğu için Avustralya Hükümeti ile yaptığı anlaşma gereği, Nauru Avustralya'ya sığınmak için gelen ancak yasal teftiş süreleri sürerken ülkeye girmeleri kabul edilmeyen mültecilerin topraklarında kalmasına izin vermekte, Avustralya da ona belirli

miktarda ödeme yapmakta ve mülteciler ile ilgilenmeleri için görevli ekipler göndermektedir. Şu an çoğunluğu Afganistan, Irak ve Sri Lanka'dan olmak üzere 600'den fazla mülteci, adanın çeşitli yerlerinde bulunan kamplarda yaşamaktadır. Avustralya Hükümeti tarafından uygun bulunan mülteciler, ülkeye kabul edilmekte, kabul görmeyenlerin ise Nauru'da kalmaları istenmektedir. Nauru için önemli bir finans kaynağı olsa da, Naurular Avustralya tarafından kabul edilmeyen mültecilerin adanın huzurunu bozacaklarından endişe duymaktadır.

İthal Gıdaya Mahkûm Toplamlar ve Kronik Hastalıklar

Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayınlanan verilere göre en az 10 Pasifik Ada ülkesinde nüfusun yarısından çoğu normalden fazla kiloya sahiptir. Bu oran, ülkeden ülkeye göre değişmektedir ve mesela Fiji'de %30 civarında olurken Samoa'da %80'i bulmaktadır. Bu bölge, şeker hastalığının dünyada en çok görüldüğü bölge özelliğini de taşımaktadır. Mikro besin yetersizlikleri de haliyle çok yaygındır. 16 ülkenin 15'inde çocuk ve gebe kadınların toplam nüfusunun beşte birinde anemi (kansızlık), özellikle Fiji ve Vanuatu'da iyot eksikliği nedeniyle nüfusun önemli bir kısmında guatr hastalığı görülmektedir. Vitamin A eksikliği ise özellikle Kiribati, Marşal Adaları, Mikronezya ve Papua Yeni Gine'de büyük risk teşkil etmektedir.

Pasifik adalarının 9,7 milyon olan toplam nüfusunun %40'ı, kalp hastalıkları, şeker hastalığı ve yüksek tansiyon gibi bulaşıcı olmayan hastalıklardan mustarıptır. Bu hastalıklar, toplam ölümlerin üçte birinin nedeni olmaktadır ve ülkelerin toplam sağlık giderlerinin %40-60'ı, bu hastalıkların neden olduğu harcamalardır. Ortalama yaşam süresi, bulaşıcı olmayan hastalıkların görülme yaşı ile birlikte her yıl düşmektedir.

Pasifik adalarını bırakıp, tekrar ilköğretim çağına dönelim. 2006 yılında, ilköğretim okullarının 6., 7. ve 8. sınıflarında, tarım dersinin seçmeli olarak okutulmaya başlanması, tarımın öneminin henüz küçük yaşta çocuklara yönelik eğitim stratejisi ile de desteklenmesi açısından önemlidir. Dersin öğretim programında, amaç şu şekilde açıklanmıştır: "İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli ders olarak konulan tarım dersi temelde tarım uygulayıcısı değil ama tarım bilincine sahip, tarımın yaşamsal ve ülkesel öneminin farkında olan, tarım uygulamaları hakkında da yeterli donanıma sahip genç bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır." Amaç ve eğitimin kapsamı güzel olsa da bazı eksiklikleri olduğu

düşünülmektedir. Dünya görüşü ve kişiliği yeni şekillenen çocuklara, gıda dağılımı ve arzındaki adaletsizlik, dünyada büyük bir nüfusu tehdit eden açlık ile kötü beslenmenin neden olduğu obezite, tarımsal üretimdeki dolaylı etkisinin yanı sıra, insan hayatını direkt etkileyen küresel ısınma ve gıda israfını engellemek için günlük hayatında uygulayacağı basit önlemler de öğretilmelidir. Bir önceki seneye bile karşılaştırıldığında yağış miktarı ve sıcaklık açısından, bir ilköğretim çağındaki çocuğun bile rahatlıkla idrak edebileceği farklılıklara neden olan iklim değişikliklerinin, dünyanın öbür ucundaki yaşlılarını besinsiz, sağlıklı, yoksul kılabilceği ve belki de ülkesini, doğduğu toprakları terk etmek zorunda bırakabileceği anlatılmalıdır.

KAYNAKLAR

CIA Factbook

Birleşmiş Milletler Dünya Tarım ve Gıda Örgütü (FAO), Pasifik Bölgesel Çevre Programı ve Güney Pasifik

Üniversitesi Pasifik Adaları Raporu

Dünya Sağlık Örgütü Bültenleri